

KARTA KURSU

semestr ZIMOWY
2023/2024

Nazwa	Bezpieczeństwo polityczne
Nazwa w j. ang.	<i>Political security</i>

Kod		Punktacja ECTS*	4

Koordinator	dr Sabina Olszyk	Zespół dydaktyczny dr Sabina Olszyk

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest wzbogacenie wiedzy studentów dotyczącej problematyki bezpieczeństwa politycznego, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń dla systemu politycznego i instytucji politycznych. Podstawą refleksji będzie w głównej mierze ukazanie wielowymiarowości bezpieczeństwa w sferze politycznej, a także wskazanie czynników determinujących stabilność polityczną państwa. Poszerzanie wiedzy w zakresie bezpieczeństwa politycznego oparte zostanie na licznych przykładach.

Warunki wstępne

Wiedza	Student posiada wiedzę ogólną z zakresu historii, a także wykazuje znajomość aktualnej polityki krajowej oraz współczesnych stosunków międzynarodowych.
Umiejętności	Student posiada umiejętność jasnej prezentacji posiadanej wiedzy oraz pracy indywidualnej i grupowej, a także umiejętność poszukiwania i korzystania ze źródeł.
Kursy	Nauka o państwie i prawie

Efekty kształcenia

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	Student: W1 posiada wiedzę w zakresie bezpieczeństwa politycznego i jego uwarunkowaniach społecznych, ekonomicznych i psychologicznych zarówno w wymiarze krajowym jak i międzynarodowym, zna podstawowe pojęcia związane z bezpieczeństwem politycznym	K1_W01, K1_W03
	W2 zna czynniki zapewniające stabilność polityczną w państwie i na arenie międzynarodowej	K1_W03, K1_W04
	W3 zna zagrożenia wpływające na obniżenie poziomu bezpieczeństwa politycznego	K1_W04, K1_W01
	W4 zna przykłady działań wpływających na wzrost/spadek poziomu bezpieczeństwa politycznego w wybranych krajach	K1_W03, K1_W05

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	Student: U1 potrafi wskazać zagrożenia bezpieczeństwa politycznego państwa	K1_U01, K1_U02
	U2 potrafi wskazać czynniki wpływające na poziom bezpieczeństwa politycznego państwa	K1_U02, K1_U05
	U3 potrafi podać przykłady zagrożeń dla stabilności politycznej państwa, zarówno w wymiarze krajowym jak i międzynarodowym	K1_U03, K1_U04
	U4 potrafi prezentować nabytą wiedzę w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych	K1_U01, K1_U05 K1_U03

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	Student: K1 wykazuje zainteresowanie współczesnymi problemami związanymi z zachowaniem stabilności politycznej w państwie, kształtując postawę obiektywnej oceny uwarunkowań jakie wpływają na umocnienie bezpieczeństwa politycznego	K1_K01, K1_K02
	K2 wykazuje niezależność i samodzielność myśli, postaw i przekonań, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech	K1_K01, K1_K02
	K3 potrafi w zrozumiały sposób przekazać zdobytą wiedzę	K1_K01, K1_K03
	K4 potrafi samodzielnie uzupełnić nabytą wiedzę, korzystając z zalecanej literatury jak i źródeł internetowych	K1_K01, K1_K03

studia stacjonarne

		Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	30	30										

studia niestacjonarne

		Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	20	20										

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład konwersatoryjny, wykład z prezentacją, analiza i interpretacja tekstu/dokumentów źródłowych, dyskusja, praca w grupach. Student wykazuje aktywny udział w zajęciach, wykonuje projekt indywidualny oraz grupowy przygotowany w formie prezentacji multimedialnej.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E-learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W1								X		X			
W2								X		X			
W3								X		X			
W4								X		X			
W5								X		X			
U1								X		X			
U2								X		X			
U3								X		X			
U4								X		X			
U5								X		X			
U6								X		X			
U7								X		X			
K1								X		X			
K2								X		X			
K3								X		X			
K4								X		X			

Kryteria oceny	Na ocenę z zajęć składa się: - obecność i aktywność za zajęciach (2 dopuszczalne nieobecności) - udział w dyskusji - pozytywna ocena indywidualnych/grupowych prac

Uwagi	

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

WYKŁAD

I. Miejsce bezpieczeństwa politycznego w strukturze bezpieczeństwa państwa.

II. Kategorie pojęciowe w zakresie bezpieczeństwa politycznego - proces polityczny, działanie polityczne, stosunki polityczne, interesy polityczne, podmiotowość polityczna, władza polityczna, decyzje polityczne, państwo, system polityczny, doktryna polityczna, geopolityka.

III. Bezpieczeństwo polityczne - aspekt definicyjny i teoretyczny.

IV. Determinanty bezpieczeństwa politycznego państwa - aspekt krajowy i międzynarodowy.

V. Obszary zainteresowania bezpieczeństwa politycznego.

VI. Podmioty chronione w zakresie bezpieczeństwa politycznego.

VII. Aktywność podmiotów spoza władzy publicznej w zakresie wspierania bezpieczeństwa politycznego: społeczeństwo obywatelskie, partie polityczne i grupy nacisku, związki zawodowe, kościoły i związki wyznaniowe, organizacje pozarządowe.

VIII. Bezpieczeństwo polityczne polski - studium przypadku.

ĆWICZENIA

Zagrożenia bezpieczeństwa politycznego

I. WYMIAR WEWNĘTRZNY

1. **Kryzys władzy**

- osłabienie instytucji demokratycznych kwestionowanie i podważanie wewnętrznej legitymizacji politycznej (czyli prawa jednostki do sprawowania władzy w imieniu innych np. Polska w różnych okresach, inne państwa);
- dopuszczenie do fałszerstw wyborczych;
- tolerancja sił nieposłusznych konstytucyjnie ustanowionym władzom (przykłady).

2. **Zmiana formy rządu** - od demokracji do autorytaryzmu

- patologie procesu decyzyjnego rządu, nadużywanie siły (przykłady) (np. II Rzeczpospolita, Białoruś, Ukraina)
- niespójność systemu prawnego i częste zmiany prawa
- dziury i luki prawne umożliwiające nadinterpretacje przepisów

3. **Upartyjnienie organów administracji publicznej**

- wzrost znaczenia powiązań nieformalnych w decyzjach podejmowanych w sferze administrowania sprawami publicznymi (nieuprawnione wpływy grup interesu, korporacji etc; skutki wpływów sił obcych)
- przenoszenie decyzji na szczebel ponadnarodowy (np. UE)

4. **Korupcja**, powiązania elementów przestępczych ze strukturami państwowymi

- przestępczość gospodarcza z udziałem podmiotów skarbu państwa
- przechwytywanie i ujawnianie tajnych informacji związanych z państwem (np. Wikileaks, E. Snowden, Vatileaks)

5. **Rewolucja informacyjna**

- nowe formy pozyskiwania dochodów, nowe wirtualne rynki
- globalizacja i przepływ kapitałów
- błędna polityka gospodarcza i społeczna państwa przyczyniająca się do wzrostu bezrobocia oraz nadmiernej emigracji

6. **Wzrost rozwarstwienia społecznego** (polaryzacja i fragmentacja społeczeństw)

- zmierzch solidarności społecznej
- słabość struktur społeczeństwa obywatelskiego
- osłabienie więzi z państwem jako podstawową formą organizacji społeczeństwa (Polska, inne kraje)

7. **Spory na tle etnicznym** dotyczące dążeń do suwerenności

- secesjonizm (dążenie do oddzielenia się jakiegoś regionu od reszty kraju i utworzenia samodzielnego państwa np. Baskowie)
- migracje (np. kryzys migracyjny w Europie 2015 r.)

8. **Pandemia COVID-19** (Polska, Europa, świat)

II. WYMIAR MIĘDZYNARODOWY

9. **Tworzenie bloków politycznych i koalicji** skierowanych przeciw danemu państwu (np. *Europa dwóch prędkości*) lub danej władzy
 - dążenia wielkich mocarstw, organizacji międzynarodowych do powiększenia stref wpływów, wykorzystujących swoją potęgę do podporządkowania sobie państw słabszych, a tym samym naruszających ich suwerenność (np. ingerencja w sprawy wewnętrzne państwa, wywieranie nacisku politycznego na państwo (sankcje, ultimatum, prowadzenie akcji politycznych przeciwko państwu)
10. **Kwestionowanie przez państwa** istniejącego układu granic państwowych i dążenia do ich rewizji, z pogwałceniem obowiązujących w tym zakresie regulacji międzynarodowych
 - działania na rzecz osłabienia integralności terytorialnej państwa
 - obecność obcych wojsk na terenie innych państw
 - publiczne nagłaśnianie problemów dotyczących pretensji terytorialnych
 - występowanie roszczeń terytorialnych między państwami
11. **Autorytaryzmy** (np. Afryka, Ameryka Południowa, Azja)
 - fundamentalizmy (Bałkany, niektóre kraje islamskie)
 - rozwijanie i/lub wspieranie terroryzmu międzynarodowego z wykorzystaniem zróżnicowania kulturowego i stymulowanie fundamentalizmu, zwłaszcza religijnego
12. **Przymus polityczny i ideologizacja polityki** międzynarodowej (podsycanie i rozwijanie agresywnych ideologii i ruchów politycznych, odwołujących się do agresywnego nacjonalizmu, rasizmu, ksenofobii, szowinizmu, antysemityzmu i innych form nietolerancji, które prowadzą do głębokich podziałów ideologiczno-politycznych)
 - podsycanie różnic na tle polityczno-ideologicznym, stanowiącym podstawy ustrojowe państw, które same w sobie mogą generować sytuacje konfliktowe)
 - zaostrzenie sprzeczności między mniejszościami etnicznymi (np. kwestia żydowska)
 - dyskryminacja i próby poróżnienia grup etnicznych
13. **Manipulacja informacją** (tzw. *fake news*)
 - niestabilność sytuacji wojskowo-politycznej w państwach sąsiedzkich (np. Białoruś, Gruzja, Ukraina)
 - aktywność obcych służb specjalnych na terenie państwa (szpiegostwo).

Wykaz literatury podstawowej

Ciupiński A., Malak K. (red.), *Bezpieczeństwo i wojskowe*. Warszawa : AON, 2004.
Czermińska M., Budzowski K. (red.), *Bezpieczeństwo międzynarodowe: aspekty polityczne i ekonomiczno-społeczne*. Kraków: Oficyna Wydawnicza AFM Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, 2020.
Łukomski G., *Polityczna przestrzeń polskości w XX wieku: bezpieczeństwo polityczne Rzeczypospolitej z perspektywy racji stanu*. Londyn ; Poznań: Wydawnictwo Naukowe "Silva Rerum", 2013.
Zalewski S., *Bezpieczeństwo polityczne : studium funkcjonalności*. Siedlce: Wydawnictwo Akademii Podlaskiej, 2010.
Zalewski S., *Bezpieczeństwo polityczne : zarys problematyki*. Siedlce: Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego, 2013.

Wykaz literatury uzupełniającej

Jaczyński S., Kubiak M., Minkina M. (red.), *Współczesne bezpieczeństwo polityczne*. Warszawa ; Siedlce: Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego, 2012.
Śmiałek K. (red.), *Dziedziny i sektory bezpieczeństwa narodowego : wybrane zagadnienia*. Warszawa: Wojskowa Akademia Techniczna, 2020.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

studia stacjonarne

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	5
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	10
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	10
	Przygotowanie do egzaminu	15
Ogółem bilans czasu pracy		100
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

studia niestacjonarne

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	20
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	20
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	5
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	15
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	5
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	15
	Przygotowanie do egzaminu	20
Ogółem bilans czasu pracy		100
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4